

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2893/2019
12.03.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Пеших, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милева Вуковић, адвокат из ..., ради развода брака, вршења родитељског права, уређења начина одржавања личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 117/19 од 26.03.2019. године, у седници одржаној 12.03.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 117/19 од 26.03.2019. године и пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П2 87/18 од 14.12.2018. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П2 87/18 од 14.12.2018. године, ставом првим изреке, разведен је брак странака, закључен 10.10.2010. године, уписан у матичну књигу венчаних под текућим број ... за 2010. годину, за матично подручје ..., на основу члана 41. Породичног закона. Ставом другим изреке, заједничко дете странака, малолетни ВВ, рођен ... године у ..., поверен је туженом на самостално вршење родитељског права. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиле којим је тражила да се заједничко дете странака, малолетни ВВ, рођен ... године у ..., повери тужилци, мајци, ради самосталног вршења родитељског права. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиле којим је тражила да се утврди да ће адреса пребивалишта малолетног ВВ бити у ..., на којој адреси живи тужилца. Ставом петим изреке, уређен је начин одржавања личних односа тужиле са малолетним сином ВВ, тако што ће малолетни ВВ проводити код мајке: три викенда у месецу од петка у 17 часова до недеље у 19 часова, на тај начин што ће га отац по договору са мајком одводити код мајке, а затим враћати; у току зимског распуста непрекидно 10 дана, на тај начин што ће га отац одводити код мајке у ... у 10 часова првог дана зимског распуста и узимати га у 17 часова, 10.-ог дана од дана преузимања од стране мајке; 20 дана непрекидно у току лета и то од 01.07. и наредних 20 дана, на тај начин што ће га отац одводити код мајке у ... у 10 часова и узимати у 17 часова 20.-ог дана од дана преузимања од мајке; сваки други Бадњи дан и Божић, почев од наредног, на тај начин што ће га отац водити 06.01. на Бадњи дан у ... у 9 часова и враћати га 08.01. у 9 часова;

Ускрс, сваке друге године, почев од 2019. године, на тај начин што ће га отац одводити у 9 часова и враћати га истог дана у 20 часова; рођендан, сваке друге године, почев од 2019. године, као и први дан након рођендана, на тај начин што ће га отац одводити у 9 часова код мајке и узимати у 20 часова наредног дана; сваку другу Нову годину почев од предстојеће, на тај начин што ће га отац одводити 31.12. у 18 часова код мајке и узимати 01.01. у 18 часова; мајчину крсну славу, на тај начин што ће га на дан мајчине крсне славе у 9 часова отац одводити код мајке и узимати у 20 часова наредног дана, док ће очеву крсну славу проводити код оца. Ставом шестим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог којим је тражио да се лични односи малолетног ВВ са тужиљом одржавају по слободном моделу. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да на име своје законске обавезе у доприносу за издржавање малолетног сина ВВ учествује са 7.000,00 динара месечно, почев од дана доношења пресуде, па док за то буду постојали законски услови, сваког десетог у месецу за текући месец, која средства ће уплаћивати на рачун тужиље. Ставом осмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 117/19 од 26.03.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужиље и првостепена пресуда потврђена у ставу другом, трећем, четвртом, петом и седмом изреке. Ставом другим изреке, одбачена је, као недозвољена жалба тужиље изјављена против одлуке садржане у ставу шестом изреке првостепене пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак 10.10.2010. године и имају заједничко дете, малолетног ВВ, који је рођен ... године. Брачна заједница странака престала је 10.05.2018. године, када је тужиља напустила брачну заједницу. Заједничко дете странака је остало да живи са оцем у ... . Између родитеља не постоји проблем одржавања личних односа детета са мајком, тако да дете са мајком редовно одржава личне односе и мајку виђа сваког викенда, у време празника, распуста.

Тужиља, од напуштања брачне заједнице, живи у ... са родитељима и братом. Родитељи се баве пољопривредом. Тужиља је запослена у ... у ..., месечно зарађује око 24.000 динара. Тужени је инвалид, јер је 2012. године, приликом сече дрва, повредио кичму, али се без обзира на свој здравствени проблем са кичмом бави пољопривредом, сточарством, шумарством, поправком пољопривредних машина, а пољопривредне послове обавља како на породичном имању свог оца, тако и пружајући услуге другим лицима, док на име туђе неге и помоћи месечно прима 28.000 динара. Живи у породичном домаћинству са родитељима у ..., који се такође баве пољопривредом. Малолетно дете

странака, живи са оцем у породичној кући величине трособног стана, које је функционално опремљено. Ученик је ... разреда основне школе у ..., од куће до школе користи аутобуски превоз (школски превоз), а када је лоше време отац га вози колима до школе и натраг. Школа у ... је осмогодишња, а у ..., где живи тужиља, четворогодишња, док се осмогодишња школа налази у ..., а од ... до ... путује се аутобусом.

Из налаза и мишљења Центра за социјални рад у Горњем Милановцу утврђено је да је заједничко дете странака ученик другог разреда основне школе и да у школи постиже задовољавајући успех, да је прихваћено од вршњака, да је лепог и уредног изгледа, отворено у комуникацији, весело и радознано, без трауматских искустава и да психофизички статут детета одговара његовом календарском узрасту. Однос оца према детету је топао и нежан. Отац препознаје интересе и потребе детета и исте задовољава, адекватно сарађује са мајком детета, омогућавајући са њом њихове редовне и несметане комуникације. Поседује родитељске капацитете за преузимање непосредног старатељства над дететом. Дете је адаптирано на постојеће породично и школско окружење, са приврженошћу оцу и осталим члановима његове породице, у оквиру које је адекватно збринато, сигурно и заштићено. Дете са радошћу говори о почетку нове школске године и при сваком контакту вербализује жељу да жели да живи са оцем и похађа школу у ..., а да мајку виђа викендом. Процена стручног тима овог органа старатељства је да се одлука о поверавању детета на самостално вршење родитељског права оцу не коси са интересима детета, да без обзира што је отац инвалид, да отац може да одговори на развојне потребе детета узраста од ... година, због чега је предлог овог органа старатељства да се вршење родитељског права над заједничким малолетним дететом повери оцу, а да се виђање малолетног детета са мајком уреди тако што ће се лични односи детета са мајком одржавати три викенда у месецу од петка поподне до недеље поподне, пола зимског и пола летњег распуста, сваки други верски и државни празник, рођендан детета, крсну славу мајке.

Из налаза и мишљења Центра за социјални рад града Чачак, утврђено је да мајка има капацитете да адекватно брине о детету, да је и пре сепарације доминантно бринула о детету и да показује висок ниво толеранције на виђање детета и оца. Мишљење овог органа старатељства је да је дететово одрастање уз мајку у најбољем интересу дечака од ... година, па процењујући родитељске капацитете мајке, узраст детета, досадашње старање о детету, психофизички статус оца, те податке изнете од стране тужиље о постојању насилног понашања према њој, опште социјалне и материјалне прилике у којима живи мајка, предлог овог органа старатељства је да се заједничко малолетно дете странака повери мајци, и да је то у најбољем интересу детета.

Органи старатељства након заједничког састанка нису усагласили своје предлоге о томе коме од родитеља треба поверити заједничко дете.

Полазећи тако од утврђеног чињеног стања, нижестепени судови су малолетно дете странака поверили оцу, са образложењем, да иако органи старатељства нису усагласили своје предлоге о поверавању малолетног детета и да су оба родитеља мотивисана да самостално врше родитељско право и подобна да им малолетно дете буде поверено, да су прихватили предлог Центра за социјални рад Горњи Милановац, јер је предлог дат од стране надлежног органа старатељства према пребивалишту малолетног детета, налазећи

да је предлог дат од стране овог органа старатељства у најбољем интересу малолетног детета, јер ће поверавање малолетног детета оцу, малолетном детету пружити већу сигурност и животну стабилност и избећи животне рутине у условима на које се дете навикло, те да је за сада, у датим условима у којима дете живи, поверавање оцу у најбољем интересу детета. Судови су приликом одлучивања имали у виду да је малолетно дете, након фактичког престанка брачне заједнице странака, остало да живи са оцем, да је адаптирано актуелном породичном и школском окружењу, да нема проблема са учењем и да испуњава све школске обавезе, као и жељу заједничког малолетног детета да живи са оцем и похађа школу у ..., да је тужени функционалан у самосталним животним активностима, док стамбени услови нису били од пресудног утицаја на доношење одлуке о вршењу родитељског права. Сагласно донетој одлуци о вршењу родитељског права, нижестепени судови су одлучили о обавези тужиље да издржава малолетно дете и о начину одржавања личних односа тужиље са дететом.

Врховни касациони суд налази да се за сада не може прихватити одлука нижестепених судова, да се малолетно дете странака повери оцу, који ће самостално да врши родитељско право, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

У спору за вршење родитељског права судови су дужни да воде рачуна о најбољем интересу детета, а што је прописано чланом 6. став 1. и чланом 266. став 1. Породичног закона. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени у сваком конкретном случају, уз вођење рачуна о узрасту и полу детета, његовим жељама и осећањима, с обзиром на узраст и зрелост, потребама детета и способностима родитеља да те потребе задовољи. С тим у вези прописана је обавеза суда да пре него што донесе одлуку о вршењу родитељског права, затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, а што је прописано чланом 270. Породичног закона. У поступцима у вези са породичним односима примењује се истражно начело, тако да суд може утврђивати чињенице и када оне нису међу странкама спорне, а може самостално истраживати чињенице које ни једна странка није изнела.

У овом поступку су Центар за социјални рад у Горњем Милановцу, орган старатељства надлежан према пребивалишту оца и Центар за социјални рад града Чачка, орган старатељства надлежан према пребивалишту мајке, дали налаз и стручно мишљење, као и предлог о поверавању заједничког малолетног детета, тако да је предлог Центра за социјални рад у Горњем Милановцу да се заједничко малолетно дете повери оцу, док је предлог Центра за социјални рад града Чачка да се заједничко малолетно дете повери мајци. Након заједничког састанка ових органа старатељства свако је остао при свом предлогу о поверавању заједничког малолетног детета, односно није постигнуто усаглашавање коме од родитеља треба поверити заједничко малолетно дете.

У ситуацији кад у поступку о поверавању заједничког малолетног детета налаз и стручно мишљење, односно предлог дају два органа старатељства, због различитог пребивалишта родитеља, неопходно је да ти налази и стручна мишљења односно предлози буду усаглашени, а у ситуацији немогућности њиховог усаглашавања, суд је дужан да од друге установе специјализоване за породичне односе затражи налаз и стручно мишљење о

најбољем интересу малолетног детета при одлучивању о поверавању заједничког малолетног детета. Стога, како из напред наведеног следи да су налаз и стручно мишљење односно предлог о поверавању заједничког малолетног детета дала два органа старатељства, због различитог пребивалишта родитеља и како ти налази и мишљења односно предлози нису усаглашени, нити је било могуће њихово усаглашавање, то је било потребно да се поступи на напред наведени начин, односно да се од друге установе специјализоване за породичне односе затражи налаз и стручно мишљење о најбољем интересу малолетног детета странака при одлучивању коме од родитеља треба да се малолетно дете повери.

С обзиром на то да нижестепени судови нису поступили на напред наведени начин, односно од друге установе специјализоване за породичне односе нису затражили налаз и стручно мишљење о томе коме од родитеља поверити заједничко малолетно дете, нижестепене пресуде су морале бити укунуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

С обзиром на напред наведено, основано се у ревизији тужиље указује да је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права, а да чињенично стање није потпуно утврђено, због чега ће првостепени суд у поновном поступку, поступити по примедбама из овог решења, након чега ће оценом свих околности случаја, водећи рачуна о најбољем интересу заједничког малолетног детета, донети нову одлуку о поверавању заједничког малолетног детета, начину одржавања личних односа заједничког малолетног детета са родитељем који не врши родитељско право и издржавању.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 416. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић